

Vlaanderen
is omgeving

Overzicht bronnen

▴ Duurzaamheid in de lerarenopleidingen

INSTAPPUNT 1: BASISMODULE DUURZAAMHEID

RISE-LEERPAD 'DUURZAAMHEID: WHAT'S IN A NAME?'

Stap 'De Brundtlanddefinitie':

- Afbeelding Gro Harlem Brundtland: *File:Gro Brundtland no fronteiras do Pensamento São Paulo 2014 (15236543289).jpg - Wikimedia Commons.* (2000, 1 januari). <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=55834389>
- Brundtlanddefinitie: Brundtland, G. H. (1987). Our common Future—Call for action. *Environmental Conservation*, 14(4), 291–294.
<https://doi.org/10.1017/s0376892900016805>
- Quote Jean Hugé: Hugé, J. (2012). Are we doing the 'right' things the 'right' way? Discourse and practice of Sustainability Assessment in North and South (PhD thesis). ULB/VUB, Brussel

Stap 'De Human Development Index':

- Grafiek Global Footprint Network: *Correlation of Ecological Footprint (2008) and the Human Development Index (2012).* (z.d.). European Environment Agency.
<https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/figures/correlation-of-ecological-footprint-2008>
- Video 11.11.11: 11.11.11 - Koepel van Internationale Solidariteit. (2022, 2 juni). *Klimaatrechtvaardigheid* [Video]. YouTube.
<https://www.youtube.com/watch?v=ggcN2Z-t0Lc>
- Omschrijving klimaatfondsen: Wikipedia-bijdragers. (2023, 18 augustus). *Klimaatfondsen*. Wikipedia. <https://nl.wikipedia.org/wiki/Klimaatfondsen>

Stap 'Het 3P-model':

- Afbeelding Elkington: *File:John Elkington 06.JPG - Wikimedia Commons*. (2006, 29 oktober). <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=113708549>
- Video Elkington: Bonn Conference for Global Transformation. (2015, 3 juni). *John Elkington explains why sustainability will be a long-lasting concept* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=Y-Wa7JHk1VA>

Stap 'Van 3 evenwaardige naar 3 geneste P's':

- Video ACE-bank: FairFin. (2018, 5 december). *ACE Bank NL ondertiteld* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=hF7Z1Bxml60>

Stap 'VERDIEPING 3P's – Aandeelhouders versus stakeholders':

- Video: TakingTheBiz. (2017, 10 juni). *A level business revision - Elkington's triple bottom line* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=lu7Er1yujWY>

Stap 'Het donutmodel':

- Tekst donuteconomie: Raworth, K. (2017). *Doughnut Economics: Seven Ways to think like a 21st-Century Economist*. https://en.wikipedia.org/wiki/Doughnut_Economics:_Seven_Ways_to_Think_Like_a_21st-Century_Economist
- Video Kate Raworth on Growth: RSA. (2014, 25 maart). *Kate Raworth on growth* [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=2_AMEAnWyRk
- Afbeelding Kate Raworth: *File:Kate Raworth, 2018 (cropped).jpg - Wikimedia Commons*. (2018, 6 maart). <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=74420697>
- Video Change the goal: Doughnut Economics Action Lab. (2017, 2 april). *1. Change the goal - 1/7 Doughnut Economics* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=Mkg2XMTWV4g>

- Tekst planetaire grenzen: Rockström, J. et al. (2009). A safe operating space for humanity. *Nature*, 461(7263), 472–475. <https://doi.org/10.1038/461472a>
- Afbeelding planetaire grenzen: *All planetary boundaries mapped out for the first time, six of nine crossed*. (2023, 13 september). Stockholm Resilience Centre. <https://www.stockholmresilience.org/research/research-news/2023-09-13-all-planetary-boundaries-mapped-out-for-the-first-time-six-of-nine-crossed.html>

Stap 'De Sustainable Development Goals':

- Video Understanding the Dimensions of Sustainable Development: simpleshow. (2017, 22 augustus). *Understanding the dimensions of sustainable development* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=pgNLonYOC9s>
- Brochure FIDO: Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling. (2016). Sustainable Development Goals. Transforming our world. [Brochure] [brochure_sdgs_nl.pdf](#)
- Brochure 11.11.11: *In je school aan de slag met de SDG's*. (z.d.). In je school aan de slag met de SDG's | 11.11.11. <https://11.be/teachforsdgs>
- Link GES-lab: *Log in to Canvas*. (z.d.). <https://canvas.instructure.com/login/canvas>
- Video SDG's: De Vooruitdaging. (2021, 23 juni). *Filmpje 17 werelddoelen* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=IQa0ek4rfgY>
- SDG-monitoring rapport: United Nations Statistics Division. (z.d.). – *SDG indicators*. <https://unstats.un.org/sdgs/report/2022/>
- SDG stavaza België: *Sustainable Development Report 2023*. (z.d.). <https://dashboards.sdgindex.org/profiles/belgium>

Stap 'Van 3 P's naar 5 P's':

- Afbeelding 1: *Sustainable development - what is there to know and why should we care?* | UNSSC | United Nations System Staff College. (z.d.).

<https://www.unssc.org/news-and-insights/blog/sustainable-development-what-there-know-and-why-should-we-care>

- Afbeelding 2: *Agenda 2030 and the SDGs* – *Oneworldcentre.org.au*. (2017, 18 augustus). <https://www.oneworldcentre.org.au/global-goals/agenda-2030-and-the-sdgs/>

RISE-LEERPAD 'OMGAAN MET WICKED PROBLEMS'

Stap 'Gestructureerde, semi- of ongestructureerde problemen':

- Schema van Hoppe: *Duurzaamheid in onderzoek. adviesnota*. (z.d.). www.vlaanderen.be. <https://www.vlaanderen.be/publicaties/duurzaamheid-in-onderzoek-adviesnota>

Stap 'Relevantie van wicked problems voor het onderwijs':

- Besluit: Seager, T. P., Selinger, E., & Wiek, A. (2011). Sustainable engineering science for resolving wicked problems. *Journal of Agricultural & Environmental Ethics*, 25(4), 467–484. <https://doi.org/10.1007/s10806-011-9342-2>

Stap 'Handelen op basis van voortschrijdend inzicht':

- Video Light as a service Mechelen: Vlaanderen Circulair. (2020, 17 februari). *LAAS bij Stad Mechelen* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=7EeUtFBHxzA>
- Artikel Greenpeace: Greenpeace België. (z.d.). *Evaluatie van het Belgische biobrandstoffenbeleid* - Greenpeace België. <https://www.greenpeace.org/belgium/nl/rapport/26870/evaluatie-van-het-belgische-biobrandstoffenbeleid/>
- Artikel oorlog Oekraïne: *De oorlog in Oekraïne beïnvloedt ook ons transport: 'We verbranden letterlijk voedsel'*. (z.d.). MO*. <https://www.mo.be/nieuws/hoe-oorlog-ons-transport-kan-veranderen-biobrandstoffen-liggen-opnieuw-onder->

RISE-LEERPAD 'NORMEN EN WAARDEN ACHTER (ON)DUURZAAM HANDELEN'

Stap 'Waarden, normen en de tijdsgeest':

- Meadows, D. H., Meadows, D. H., Randers, J., & Behrens, W. W. (1972). *The limits to growth*. <http://conspiracywiki.com/documents/limits-to-growth.pdf>

Stap 'VOORBEELDEN – de tijdsgeest ontrafeld':

- Informatie tijdlijn rassenongelijkheid: Black History Milestones: Timeline. (2009, 14 oktober). *HISTORY*. <https://www.history.com/topics/black-history/black-history-milestones>
- Afbeelding Martin Luther King: National Park Service. (z.d.). *Martin Luther King Jr National Historic Site*. Flickr. <https://www.flickr.com/photos/nationalparkservice/36233249121>
- Afbeelding Amanda Gorman: Staff, C. O. T. J. C. O. (z.d.). *210120-D-WD757-2531*. Flickr. <https://www.flickr.com/photos/thejointstaff/50861220401>
- Landkaart abortus: Center for Reproductive Rights. (2023, 12 oktober). *The World's Abortion Laws - Center for Reproductive Rights*. <https://reproductiverights.org/maps/worlds-abortion-laws/>
- Achtergrondinformatie abortus: Vzw, R. (2022, 28 september). *Abortus*. RoSa vzw. <https://rosavzw.be/nl/themas/lichaam-en-geest/abortus>; *Alle artikelen - OneWorld*. (z.d.). OneWorld. <https://www.oneworld.nl/lezen/seks-gender/feminisme/ook-in-europa-bepaalt-de-overheid-of-jij-een-abortus-mag/#:~:text=Een%20aantal%20Europese%20ministaten%2C%20die,in%20de%20meeste%20gevallen%20illegaal>

Stap 'Alternatieven voor het Bruto-Binnenlands Product':

- Afbeelding Rene Froger: *File:Rene Froger ING 2012 3.jpg - Wikimedia Commons*. (2012, 15 mei). <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=21597627>
- Rapport World Happiness Index: *Home | The World Happiness Report*. (2023, 20 juni). <https://worldhappiness.report/>
- Inclusive Wealth Report: *Inclusive Wealth Report 2018*. (z.d.). UNEP - UN Environment Programme. <https://www.unep.org/resources/inclusive-wealth-report-2018>

Stap 'VERDIEPING – is het echt tragisch gesteld met onze commons?':

- Informatie commons: *Wat is een Common – Commons Lab*. (z.d.). Commons Lab. <https://commonslab.be/watiseencommon>
- Video commons: TED-Ed. (2017, 21 november). *What is the tragedy of the Commons? - Nicholas Amendolare* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=CxC161GvMPc>

Stap 'VERDIEPING – circulaire economie':

- Afbeelding Agbogbloshie: Platform, A. M. (z.d.). *Agbogbloshie*. Flickr. <https://www.flickr.com/photos/qampnet/14836949222>
- Uitleg circulaire economie: <https://vlaanderen-circulair.be>. (z.d.). *Vlaanderen Circulair - knooppunt van de Circulaire economie in Vlaanderen*. <https://vlaanderen-circulair.be/nl>
- Afbeelding circulaire economie: *5 Circulaire successtrategieën (1/5)*. (z.d.). Flanders DC. <https://www.flandersdc.be/nl/magazine/circulaire-economie-slow-design>
- Verdieping in tekeningen: *The impossibilities of the circular Economy – 360Dialogues*. (z.d.). 360Dialogues. <https://360dialogues.com/360portfolios/ce-impossibilities>

[jk4Nzc2MjYwLCJleHAiOjE2OTkzODEwNjB9.nXB1Tr1cTnKoiGZGmc1THpnLB0hUNCKdg
azGCnflqu4](#)

- Artikel drempels en hefboven duurzaamheidseducatie in hoger onderwijs:

Rapport over duurzaamheid in Vlaams hoger onderwijs. (z.d.).

<https://www.omgeving.vlaanderen.be/nl/rapport-over-duurzaamheid-in-vlaams-hoger-onderwijs>